

Előfizetési árak:

Égész évre	---	52 K	---
Félévre	---	26	---
Negyedévre	---	18	---
Egy óra	---	4	60

Egyes szám ára Budapesten és vidéken 18 fillér, pályaudvarokon 20 fill.

Megjelen hétfő kivételével minden nap, ünnep után is.

AZ UJSÁG

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, Rákóczi-ut 54. sz.
Telefon: József 13-35.

KIADÓHIVATAL:

Budapest, Rákóczi-ut 54. sz.
Telefon: József 16-26 és 18-36.

FIÓKKIADÓHIVATAL:

Budapest, Erzsébet-körút 9.
Telefon: József 19-38.

ROVÁS.

Vajjon katasztrófának tartaná-e az ország, ha Tóth János belügyminisztert felmentené a király s menne-e küldöttség a felség elé, hogy helyezze vissza hivatalába Tóth Jánost. Akármilyen feleletet ad magának Tóth János erre a kérdésre, a válaszból meg kell érteni, hogy nem lehet közönséges köztisztviselő, a kinek távozását katasztrófának minősíti a vármegye. Valljuk be, hogy olyan alispánnak, a milyennek Gulácsyt a vármegye határozatai után látjuk, még pénzt is szabad szabálytalanul kiutalni. Hát a szabály szent és sérthetetlen? Hiszen ha a közzolgálatot mindenki úgy fogná fel, hogy csak a szabályokhoz alkalmazkodik és csak a szabályok betűje szerint dolgozik, az ország még békés időben is felfordulna, hát még háboruban. A szabály tehetetlen emberek sorvezetője, de a talentumot az ereje vezeti és nem a sorvezető. És még arra is jó a szabály, hogy a kormánynak legyen mibe kapaszkodni, ha valakit üldözni akar. S ha valamikor, ugy most igazolódott be, hogy üldözésre vagyunk berendezve s nem elismerésre.

Az entente veszedelemben van, de az entente még nem az egész világ s különösen nem az a letéteményese a szabadságnak, a melylyé Lloyd-George felfújja magát és szövetségeseit. Nem, a világ és a világ szabadsága nincs veszedelemben és ijedelemre csak Angliának és Franciaországnak van oka. De Angliának derogál megijedni, méltóságán alul van magát féltetni, tehát a világ ügyévé teszi meg a maga dolgát, hogy az egész világgal védelmeztesse meg azt, a minek védelmére ő gyöngének érzi magát. Hogy Lloyd-George menyire nem hiszi, hogy a világ magáéva teszi az ő ügyét, kiviláglik abból, hogy ő maga is védelemre készül. Persze, nem a maga védel-

mére, mert ha az angolnak derogál maga miatt félni, derogál neki maga miatt védekezni is. Nem is a maga, de a világ védelmére emeli a szolgálati korhatárt az ötvenötödikesztendőig. Mi hazabocsátjuk a negyvenkilenc esztendőst és ha a világ nagyon kétségbeesne a Lloyd-George beszédétől, a negyvenkilenczesek szabadságolásából megvigasztalódhat, hogy a világszabadság dolga mégsem áll oly nagyon rosszul.

Es a mikor Lloyd-George magából kikelve beszél arról, hogy nyugaton most dől el a háboru sorsa, idehaza Károlyi Mihály füttyent egy hangosat: Minden ember a fedélzetre — és holnap már permanenciában a Károlyipárt, hogy minden eshetőségre felkészüljön. Hát nem csodák-csodája, hogy a háboruban ekkora utat tudtunk szerencsésen magunk mögött hagyni? A nemzet sikerrel tudott védekezni az orosz despotizmus, az olasz és román árulás ellen és ezt a bámulatot keltő erőt akarja Károlyi Mihály Tisza István ellen megvédelmezni. Igen, ezt a népet, ezt a nemzetet félti Károlyi Tiszától. Vagy még rövidebben: ő félti, ő van olyan szerénytelen, hogy félti ezt a népet. Ah, hogy egy nép nem tud ugy kiegyenesedni, mint az ember és nem tud végignézni a grófon: engem akar a méltóságos ur megvédeni? De beszéljünk halkabban, mert a párt permanenciában van és lesben áll. Ne zavarjuk hát.

Az új főpolgármester.

Csak pár hete, hogy e helyen Bárczy Istvánról irtunk, egynapos képviselőjelöltsége alkalmából. Akkor egy programmal kapcsolatban méltattuk személyének és közszereplésének jelentőségét, oly programmal, a melynek megvalósítására őt tartottuk leghivatottabbnak. A városok és a polgárság szervezését értjük, a melynek Bárczy nemcsak lelkes szó-

szólója, de egyidőben épp oly lelkes agitátora is volt. A politika belejártzott akkor a székesfőváros negyedik kerületének képviselőjelölésébe s Bárczy megmaradt polgármesteri állásában.

Most betöltötték a Heltai Ferencz halálával már évek előtt megüresedett főpolgármesteri állást. Egyhangú lelkesedéssel Bárczy Istvánt választotta meg a főváros törvényhatósága e diszes állásra. De ha rangban és díszben tán emelkedést is jelent ez a választás, jelentőségében alig mulja fölül tizenkét éven át betöltött pozícióját. S a mi ránk nézve ennél is fontosabb, az, hogy Bárczy István egyéniségét, jellemét, a köz iránt való kötelességtudását és munkabírását új állásában is magával viszi s előbbi állásában szerzett gazdag tapasztalatait bizonyára érvényesíteni és értékesíteni iparkodik majd ama tényezőknél is, a melyekkel most közvetlenebb nekusba került. Ha meg is válik eddigi munkakörétől, a városháza marad a dominiuma, a hol sok hasznos és elismerten sikeres munkát is végzett. A háborus négy esztendő s előzőleg a székesfőváros pénzügyi viszonyai, sokban hátráltatták városfejlesztő és egyéb terveit, de a miket megvalósított s a miknek legalább alapjait megvetette s irányát kijelölte, oly eredmények, a melyekre jogos elégedettséggel tekinthet vissza. Mert ne feledjük, hogy a székesfőváros adminisztrációja körül évtizedeken át felhalmozódott gátakat kellett át-törnne, számolni a kellett az emberekkel és viszonyokkal s meg kellett kísértenie annak a rendszernek és szellemnek átalakítását, mely ő előtte lezüllesztette a főváros törvényhatóságának tekintélyét és értékét. Alkotó erejének nem egyszer szegteok szárnyát a városházi klikkek és érdekesoportok átöröklött nyavalyái s hogy mégis megküzdött ezekkel, hogy ellenükre is érvényesítnei tudta a modern városi fejlesztésre irányuló törekvéseit, az egyike legértékesebb sikereinek. S hogy a székes-

főváros polgárságában ma jórészen megváltozott a hangulat a városi adminisztráció tekintetében, hogy a keserűségnek és gúnynak megszokott kitérésai hovatovább elmaradoztak, abban, reméljük, maradandó is lesz Bárczy-nak az érdeme. Voltak, mint vannak minden embernek, neki is hibái és gyengéi; kívánatos lett volna, hogy akaratában több legyen az erélyesség, hogy kevésbé elnéző legyen bizonyos bajokkal és mulasztásokkal szemben s hogy bizonyos politikai tekinteteknek ne deferáljon a főváros közönségének fontos érdekeivel szemben; de ezek a hibái egyénisége konziliáns voltában, emberszerető légységében s heves összütközéseket kerülni vágyó mérsékelt temperamentumában találják magyarázatukat. S ha működésének s munkájának mérlegét megvonjuk, mégis csak jelentékeny haszontöbbletet jelent Budapestre nézve Bárczy polgármesterségének tizenkét esztendeje.

Elhiszszük neki, hogy bizonyos fájdalommal válik meg eddigi működése körétől. De új pozíciójában is bő alkalma lesz terveinek számára talajt egyengetni s tettvágyának megtalálni a megfelelő munkateret. Mint a kormány bizalmi emberének, alkalma nyílik mindazt, a mit évtizedes gyakorlatban tapasztalt, a főváros javára értékesíteni s ha úgy hiszi, hogy a mai kormányban megvan a jóindulat és rokonszenv a székesfőváros érdekei iránt, neki alkalma nyílik most ezt a jóindulatot a teljes megértéig, a tökéletes összhangig mélyíteni. S tán arra is nyílik tere, hogy a székesfőváros törvényhatósága és adminisztrációja körül általa felismert, de még ki nem küszöbölt hibákat és bajokat a kellő nyomatékkal iparkodjék megszüntetni és azt a sulyt, melyet neki új pozíciója ad, a fővárosi adminisztráció teljes regenerálására érvényesíteni. Tisztogatni a még megmaradt penészes zugokban, új szellemet ömlesztetni a főváros kormányzásának egész épületébe s a nagy koncepcziókat, a mik lelkében élnek s a melyek egy milliós város tömördek existenciájával állanak a legszorosabb kapcsolatban, a mostani pozíciójával járó befolyás útján a megvalósulás útjára terelni — oly feladatok, a melyek méltán sarkalhatják a főpolgármester munkakedvét és ambícióját.

S ha mindezek mellett nem ejti el a városok fejlesztésére s a polgárság megszervezésére irányuló akcióját, sőt most már az ország kormányzati tényezőinél is jóakaratu

érdeklődést és tetterre való készséget tud ébreszteni agitáczejója érdekében, akkor nemcsak hogy eddigi érdemeit gyarapítja, de közszereplésének jelentőségét és értékét is nagyban nö-

velheti. Akkor nem a pozíció ad neki diszt, hanem ő tölti meg pozícióját oly gazdag tartalommal és értékkel, mely örökre követésre méltó példája lesz utódainak.

Nincs megegyezés.

(A kormány és a munkapárt tanácskozása. — A kormány módosításai. — Értekezlet a kormánypártban. — Több királyi kihallgatás lesz.)

A miniszterelnökségi palotában ma megtörtént az első tanácskozás, melynek a céljait azt hirdették, hogy a megegyezés létrehozását fogja megkísérelni. A tanácskozás délután 4 órától 7/8-ig tartott és arról a következő rövid felhivatalos jelentést adták ki:

A miniszterelnöki palotában ma délután négy órakor értekezlet volt a választójogi törvényjavaslat tárgyában. Az értekezleten részt vettek: *Wekerle* Sándor miniszterelnök, *Apponyi* Albert gróf, *Tóth* János és *Vázsonyi* Vilmos miniszterek, *Andrássy* Gyula gróf, *Tisza* István gróf, *Teleszky* János és *Bethlen* István gróf országgyűlési képviselők. Az értekezlet este hét óráig tartott. A tanácskozáson, mint a *Magyar Tudósító* jelenti, megegyezés nem jött létre.

Hét órakor a kormánypárt helyiségében történt meg az a tanácskozás, a melyet *Andrássy* Gyula gróf hívott egybe és a melyen azok a választójogi bizottsági tagok vettek részt, a kik elfogadják a kormány javaslatát. Erről pedig a következőket adták ki:

Andrássy Gyula gróf meghívására a választójogi bizottságnak ama tagjai, a kik a kormányt támogatják ma este hét órakor a negyvennyolcas alkotmánypárt körhelyiségében értekezletre ültek össze a választójogi törvényjavaslat tárgyában. Az értekezleten a negyvennyolcas alkotmánypárt tagjain kívül jelen voltak: *Károlyi* Mihály gróf, *Holló* Lajos, *Batthyány* Tivadar gróf, *Hock* János, *Bizony* Ákos, *Ráth* Endre és *Szabó* István. A kormány részéről megjelentek: *Wekerle* Sándor miniszterelnök, *Apponyi* Albert gróf, *Tóth* János, *Vázsonyi* Vilmos, *Földes* Béla miniszterek, *Pallavicini* György őrgróf, *Palugyay* Móricz, *Szalay* László és *Sebestyén* Dénes államtitkárok.

Vázsonyi Vilmos igazságügyminiszter előadta a miniszterelnökségen folytatott

megbeszélés lefolyását. Ismertette azokat a módosításokat, a melyeket a kormány hajlandó lett volna a javaslaton eszközölni. Előadta, hogy a munkapárt kiküldöttéi a módosításokat nem tartották kielégítőeknek, azokban a közeledés visszautasítását látták és ennélfogva a tárgyalás eredménytelenül végződött.

Többek felszólalása után az értekezlet egyhangulag tudomásul vette ezt a bejelentést és a kormánynak eljárásért egyhangulag bizalmat szavazott. Az értekezlet további folyamán megállapodtak a további eljárás dolgában.

Az értekezlet nyolcz órakor végződött.

Értesülésünk szerint a miniszterelnökségi palotában lefolyt tanácskozáson részt vett: *Wekerle* Sándor, *Apponyi* Albert gróf, *Tóth* János, *Vázsonyi* Vilmos, *Andrássy* Gyula gróf — mint a kormánypárt elnöke — továbbá *Bethlen* István gróf és a munkapárt részéről *Tisza* István gróf és *Teleszky* János. A tárgyalás fesztelen eszmecsere formájában történt. *Wekerle* Sándor miniszterelnök ismertette azokat a módosításokat, a melyeket a kormány a javaslaton tenni hajlandó és a melyeket négy pontban foglaltak össze. E szerint *Andrássy* javaslatára belemegy a kormány abba, hogy 1928-tól kezdve a bizottságok az *Apponyi*-féle népiskolai törvény alapján fogják megállapítani a 4 elemi iskolai végzettséget, vagyis tiz év múlva kisegítő jogcímmel fog szerepelni a magyar írás és olvasni tudás is. Passzív választójoga azonban már 1910-től kezdve annak lesz, a kik 4 elemi iskolai végzettségüket az említett törvény alapján igazolják. Valami jelentéktelen engedményt tesz a kormány a domicilium kérdésében, a mennyiben állandó lakhelynek csak hat hónapot kell igazolni, de nem vonatkozik a munkásokra és azokra, a kik négy középiskolai osztályt végeztek. Végül a háboru után katonai jogcímmel